

СТАНОВИЩЕ

ОТ

проф. Симеон Венков

преподавател по контрабас и бас китара

в НМА „Проф. Панчо Владигеров“

за докторска дисертация на

Нели Недева-Илиева на тема

КОНЦЕРТНИЯТ РЕПЕРТОАР ПО КИТАРА И МУЗИКАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИКА

Нели Недева-Илиева е родена на 19.11.1972 г. в гр. Провадия. Средното си образование завършва през 1991 г. в СМУ „Добри Христов“, после през 1995 г. се дипломира в АМТИ – гр. Пловдив, със степен бакалавър по музикална педагогика а магистърска степен по класическа китара получава в ДМА „Панчо Владигеров“ в класа на доц. Александър Пумпалов.

Лауреат е на национални и международни конкурси. Развива активна концертна дейност в България, Белгия, Унгария, Полша и Сърбия.

От 1996 г. до сега е преподавател по класическа китара в *Национално училище по изкуствата „Добри Христов“ във Варна.*

В периода от 1999 г. до 2002 г. е *хоноруван асистент по класическа китара в Шуменски университет „Константин Преславски“*, а от 2003 до 2006 г. – хоноруван асистент по класическа китара във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“. Автор е на публикации, свързани с китарната педагогика и изпълнителско изкуство.

Носител е на „Сребърна лира“ от „Съюз на българските музикални и танцови дейци“ за педагогически постижения. От 2012 г. е председател на дружество „Педагози и акомпанятори“ при НУИ „Д. Христов“ към СБМГД. Притежава 2-ра професионално-квалификационна степен.

Успешно се изявява като педагог. *Нейните ученици са носители на над 100 награди от национални и международни конкурси в България и чужбина.* Член е на *Асоциацията на българските китаристи.*

Дисертационният труд има за цел да се диагностицира степента на музикално развитие в различните възрастови периоди от обучението по китара и да се изследват възможностите за овладяване на концертния репертоар при обучението по китара. За постигане на целта точно са формулирани общо седем актуални научни въпроса.

Трудът има не само научна, но и сериозна практическа стойност относно диагностицирането на музикалните способности на учениците и тяхното музикално развитие. Той се базира, както върху педагогическия опит на кандидатката в обучението по китара с ученици от различни възрасти, така и върху българския концертен и педагогически опит, обоснован от становищата на именити български китарни педагози.

Позовавайки се на своя практически опит докторантката си поставя за цел да актуализира и обогати съществуващата изпълнителска практика вследствие анализа от реализацията на своите възпитаници. Относно изследването върху репертоара при обучението по китара, авторката се основава на техническото развитие на учащите се и обучението в съвременни условия. Поставила си е няколко задачи произтичащи от избраната цел на изследването:

1. Да се разгледа в литературните източници музикалното развитие на учениците във възрастовите периоди при обучението по китара в средните училища по изкуствата.

Поставената задача е подробно проучена и добре анализирана в глава 1.1. и 1.2. Правилно са определени периодите на развитие в училищното обучение, базирани на конкретно описаните промени настъпващи в живота на децата след постъпването им в специализираното училище. Посочена е определящата роля на учителя при съответното обучение по музика за развитието и усъвършенстването на качествата у подрастващите музиканти. Подробно са изброени елементите, върху които се основава добрата методика на обучението в училищата по изкуствата в трите детайлизирани етапа на обучение.

В глава Първа точка 2. е проучена и в дълбочина анализирана втората от поставените задачи:

- а) структурата на музикалността
- б) музикален слух и неговата основна форма на проявление –
- в) мелодически слух,
- г) основни музикални способности – ладов и метроритмичен усет
- д) музикално-слухови представи.

В подкрепа на своите анализи, докторантката уместно цитира и други автори, относно компонентите определящи видовете музикален слух като тоново височинен, метроритмичен, динамичен, тембров, релативен, абсолютен слух.

Вследствие на дългогодишното си изследване кандидат-докторантката открива необходимите условия за изграждане на система от педагогически методи, за развитие на уменията на обучаваните.

В процеса на изследването г-жа Недева е приложила параметрична форма за диагностична процедура, анкетни методи (основани на беседа и интервю). Впечатляващи са резултатите от анкетите и интервютата, както на учениците, така и на техните родители (подкрепени с таблици и диаграми). Така вследствие на тези резултати преподавателят може да направи подробна и индивидуална преценка за всеки отделен ученик, което ще спомогне за избор на правилния подход и метод на учителя относно всяко дете.

Известно е, че в целия пет годишен процес на обучение е крайно необходимо неколккратно да се установява степента на музикалното развитие на учениците. В съответствие с това изискване, ползвайки опита на предшествениците си докторантката е изработила своя система от три показателя: *проверка на музикалния слух, проверка на метроритмичния усет и проверка на музикално-слуховите представи.*

Проучването, в тази връзка, отново е подкрепено с таблици и диаграми, като след проверката на всеки показател, са посочени положителните резултати от прилаганите методи. Положителните резултати доказват правилния подход на проучването и перспективните възможности за приложението на тази система и от други преподаватели,

не само по специалността китара, но по отношение изучаването и на другите музикални инструменти.

Всички получени резултати от обстойното проучване са анализирани в т. 1.7., като са изведени точни заключения за настоящото и бъдещо прилагане на подбраните методи.

Фактически с разработката на глава Първа докторантката е изпълнила също 4, 5 и 6 точка, а именно:

4. Определяне на критерии и показатели за диагностика на музикалното развитие на учениците във възрастовите периоди в обучението по китара.

5. Прилагане на адекватни диагностични методи за установяване равнището на музикално развитие на учениците.

6. Извършване на количествен и качествен анализ на получените резултати.

В задача Трета докторантката си е поставила за цел да изследва концертния репертоар за китара по епохи и жанрове, както и интерпретационни и изпълнителски проблеми.

Това е направено в глава Втора, където подробно е анализирана епохата на Барока, като са посочени и множество композитори, предимно творили за лютня и китара. Цитирани са техни произведения и книги за бароковата китара. Проследявайки историческото развитие на репертоара за китара, авторката обстойно ни запознава с композиторите на 19 и 20 век, творили в Италия, Франция, Германия. Изтъкнато е, че вследствие популярността на китарата в Европа през 19 в. се наблюдава многообразие на жанровете - дивертименто, менует, рондо, соната.

В глава 2.6. е отделено внимание и на българските съвременни композитори, творили произведения за китара. Тези сведения представляват също важна приносна част от нашето историческо творчество в областта на музикалната ни култура.

Докато в глава Втора авторката разглежда предимно композиторите от епохата на Барока до нашата съвременност, то в Трета глава ни запознава с **ЖАНРОВТО РАЗНООБРАЗИЕ В КИТАРНТА МУЗИКА**, по реда на същите периоди от глава Втора.

Направен е анализ, както на транскрипции за шестструнна китара на произведения за чембало, лютня, цигулка и петструнна барокова китара, така и на много други произведения от Барока до наши дни, на които е осъществила структурен, хармоничен и формален анализ на китарния репертоар във връзка с изпълнителската практика. Посочени са 135 примера, анализирани са пиеси от проведени концерти, включени в програмата на настоящата дисертация.

Авторката посочва „ . . . *Жанровото многообразие в концертния репертоар по класическа китара, като обхваща произведения от различни музикално-исторически епохи. Така при Барока сред най-популярните са жанровете: ария с вариации; прелюд; fuga; старинните танци – фолія, еспаньоleta, канариос, марисапалос, алеманда, куранта, жига, менует, гавот, буре. Транскрипциите за класическа китара на произведения за барокова петструнна китара, цигулка и лютня са анализирани в творчеството на . . .* “ повече от двадесет автора.

Вследствие на богатия си практически опит и натрупани познания докторантката е прецизирала анализа на изпълняваните творби.

В дисертационният труд, както отбелязах в началото, са поставени седем основни задачи за изследване, които същевременно представляват научни въпроси. Тяхното развитие и анализи са с перспективно практическо приложение като методика. Впечатляващ е анализът на огромния систематизиран репертоар изпълнен от възпитаниците ѝ в поредица от концерти (документирани на шест аудио диска).

Личните ми впечатления от дисертацията на **Нели Недева-Илиева** са отлични. Съдейки по резултатите от изследването я оценявам като много талантлив педагог, съпричастен с развитието на своите възпитаници, съпреживяващ техните проблеми и определящ фактор за високи постижения.

Убеден съм, че голяма заслуга за нивото на настоящия труд има нейният научен ръководител проф. Панайот Панайотов - насочващ я със сериозните си познания и опит за правилното подреждане на материала, за да отговаря на стандартите.

Въз основа на казаното до тук давам положителна оценка на дисертацията – „**КОНЦЕРТНИЯТ РЕПЕРТОАР ПО КИТАРА И МУЗИКАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИКА**“ и предлагам на членовете на "Специализираното научно жури" към НБУ да подкрепят със своя положителен вот кандидатурата на **Нели Недева-Илиева** за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“.

Проф.Симеон Венков